

DET ER UKLART HVAD MAN KAN FÅ UD AF AT ANVENDE LANDBRUGSPAKKENS UDFORDRINGSRET

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrugspakken har givet lodsejeren en ret til at opstille målestationer i vandløbene, og få data herfra inddraget i miljøforvaltningen. Det er dog uklart hvad lodsejerne kan opnå ved at anvende denne ret.

Fødevarer- og landbrugspakken giver lodsejerne i et opland ret til at opstille målestationer i vandløbene, med det formål at måle hvor meget kvælstof der udledes fra et opland. Hvis målingerne foretages efter de tekniske anvisninger der er opstillet af Miljøstyrelsen, er staten forpligtiget til at inddrage det opnåede data, i den fremadrettede vandforvaltning. SEGES har gennemført en analyse af, hvad lodsejerne kan forvente at få ud af at anvende udfordringsretten. Du kan finde analysen [her](#).

Konklusionen er, at det er meget uklart hvad lodsejerne kan opnå ved brug af udfordringsretten. Selv hvis man kan vise at kvælstofudledningen er lavere, end hidtil antaget, vil det ikke nødvendigvis føre til et lavere reguleringstryk. Det skyldes, at nye målinger kan påvirke målsætningerne for kvælstofudledning til vandmiljøet, beregningen af retentionen i oplandet, og at man ikke kender detaljerne i den fremtidige kvælstofregulering af landbruget.

Udfordringsretten giver ret til at opstille målestationer der måler kvælstof- og fosfortabet fra et opland og forpligter staten til at anvende data i den fremtidige vandforvaltning

Udfordringsretten giver lodsejere ret til at opstille målestationer i vandløbene, til måling af kvælstof, fosfor og vandtransport gennem vandløbet. Målestationerne skal opstilles og drives efter retningslinjer udarbejdet af Miljøstyrelsen, og stationerne vil derfor i praksis være af samme type som de stationer Miljøstyrelsen i dag driver i NOVANA programmet.

Målestationerne skal finansieres fuldstændigt af organisationer eller lodsejere, og staten

bidrager således ikke økonomisk til stationernes drift. Tilgængelig vil staten være forpligtet til fremadrettet at anvende det opnåede data i vandforvaltningen. Fordi der måles i vandløb, kan udfordringsretten kun gælde på deloplandsniveau, og det er således væsentligt at forstå, at der ikke findes en udfordringsret på bedriftsniveau.

Det koster ca. 75.000 kr. pr. år at indkøbe og drive en målestation i 5 år

Prisen for at indkøb og drift af en målestation er ca. 75.000 kr pr. år. Denne pris inkluderer indkøb af udstyr og prøvetagning, under forudsætning af at stationen afskrives over 5 år. Hvis der skal måles tæt på kysten, hvor der kan ske tilbagestuvning af vand i vandløbet, skal der muligvis anvendes en doppler station for at opnå sikre målinger. Denne stationstype er dyrere end den ovenfor nævnte pris.

Flere målinger giver mere faglige viden

Det faglige udbytte af at anvende udfordringsretten vil være, nye målinger af kvælstof- og fosfortransporten i det målte vandløb. Det vil ofte give ny viden, men hvilken viden afhænger af om der tidligere har været målt i vandløbet, og om der måles andre steder i vandløbssystemet.

Hvis vandløbet er umålt, og der ikke sker målinger andre steder i vandløbssystemet, vil det faglige udbytte være, nye sikrere tal for kvælstof- og fosfor transporten til det vandområde som vandløbet afvander til. Hvis vandløbet er den del af et større vandløbssystem, hvor der måles nedstrøms i vandløbssystemet lige før vandløbet udmunder i et marint vandområde, vil det faglige udbytte være en bedre forståelse af, hvor kvælstoffet kommer fra i det større opland.

Man vil ikke få noget fagligt udbytte af, at opstille målestationer på steder hvor der allerede måles. Det skyldes at målstationerne ved brug af udfordringsretten ikke er mere nøjagtige end de målestationer Miljøstyrelsen allerede driver.

Det er meget uklart hvordan ny faglige viden fra udfordringsretten vil blive brugt og hvilke fordele og ulemper den kan have for lodsejerne

Selvom man kan opnå ny faglig viden ved brug af udfordringsretten, er det meget uklart hvad lodsejerne kan få ud af at anvende udfordringsretten. Det skyldes at man ikke ved hvordan de opnåede data vil blive anvendt i vandforvaltningen. Uklarheden skyldes at en ændret belastningsopgørelse kan påvirke mange af de parametre der indgår i vandforvaltningen. Hvis man med udfordringsretten viser, at udledningen i et opland er anderledes end man hidtil har antaget, kan det have konsekvenser for:

1. Målsætningen for kvælstofudledningen til recipienten
2. Den beregnede retention i oplandet
3. Og hvis retentionen ændres, virkning og omkostningseffektivitet af virkemidler både på og uden for dyrkningsfladen

Alle disse parametre spiller endvidere sammen i et komplekst samspil, der i sidste ende afgør, hvilket reguleringstryk lodsejeren vil blive mødt med. Hvordan dette samspil bliver, afhænger i sidste ende af, hvordan en fremtidig kvælstofregulering vil blive sammensat. Derfor er det umuligt, at sige hvordan en lodsejer vil blive påvirket rent reguleringsmæssigt eller hvilken

målsætning der skal opfyldes i fjord eller havområde, inden den ny målrettede kvælstofregulering er kendt.

Hvis man kan vise at kvælstofudledningen er lavere, end hidtil antaget, vil det ikke nødvendigvis føre til et lavere reguleringstryk

Man skal være meget opmærksom på, at hvis man med udfordringsretten kan vise, at kvælstofudledningen rent faktisk er lavere end man hidtil har antaget, så vil det ikke nødvendigvis betyde at lodsejerne er kommet tættere på at opfylde målsætningen i den fjord eller det havområde som deres opland afvander til. Dette kan umiddelbart virke uforståeligt, men skyldes blandt andet at belastningen i den nuværende situation, anvendes til at fastsætte behovet for at reducere kvælstofudledningen i det marine havområde, som kvælstoffet udledes til. Derfor kan det påvirke målsætningen, hvis denne tidligere har været overestimeret. Desuden gør det komplekse samspil mellem retention, virkemidlernes effekt, og en ukendt kvælstofregulering det også uforudsigeligt, hvilket reguleringstryk en lodsejer vil opleve, selvom han kan vise, at der udledes mindre kvælstof end tidligere antaget.